

Instrukcja informacyjno-wdrożeniowa

Podstawowe zasady technologii uprawy grzebienicy pospolitej *Cynosurus cristatus* L. na nasiona

I. Właściwości biologiczne trawy

Grzebienica jest gatunkiem pospolitym, występującym na glebach średniowilgotnych, a nawet wilgotnych. Jest to trawa krótkotrwała, dwuletnia, światłolubna, o niskim współczynniku konkurencyjności, stąd łatwo jest wypierana przez inne trawy, zwłaszcza gatunki nitrofilne. Ma twarde źdźbła, dorastające do wysokości 40-80 cm. Jest rośliną typu ozimego, w roku siewu rozwija się powoli, wiosną późno rozpoczyna vegetację. Grzebienica pospolita cechuje się powolnym rozwojem początkowym i słabą konkurencyjnością. Odznacza się dobrą zimotrwałością, a w sprzyjających warunkach jest zimozielona, ale w czasie ostrych, bezśnieżnych zim wymarza. Charakteryzuje się dobrą odpornością na udeptywanie. Wzrasta jej znaczenie jako trawy gazonowej. Może być używana w mieszankach przy obsiewaniu łąk, jako trawa podszywkowa, wypełniająca miejsca między trawami wysoko rosnącymi. Potencjał plonowania nasiennego jest niski, sięgający od 1-3 dt z ha. Masa tysiąca nasion kształtuje się od 0,1 do 0,2 g.

Fot. D. Martyniak

II. Ogólne zasady uprawy

1. Stanowisko i gleba

Po uprawę najlepiej nadają się gleby urodzajne, ciepłe, o wystawie słonecznej, w dobrej kulturze i o dobrym uwilgotnieniu. Pod plantacje nasienną pole winno być dobrze odchwaszczone, wolne zwłaszcza od obcych gatunków jednoliściennych (miotła zbożowa, chwastnica jednostronna, wiechlina roczna itp.). Plantacje nasienne zanieczyszczone obcymi nasionami sprawiają trudności z doczyszczaniem, prowadząc nawet do dyskwalifikacji całych partii nasion. Podstawowa zasada obowiązująca przy uprawie traw na nasiona - ***nie należy ich zakładać na polu, na którym w ostatnich dwóch latach były uprawiane trawy.***

Najlepszym przedplonem są okopowe np. ziemniaki na oborniku, gdyż pole po nich jest odchwaszczone i w dobrej kulturze.

2. Uprawa gleby do siewu

Gleba pod uprawę musi dobrze uprawiona, pulchna, lecz równocześnie dobrze odleżała przed siewem. Należy zadbać o zachowanie wilgoci zimowej. Jeśli siejemy trawę po okopowych, na jesieni trzeba wykonać orkę siewną na średnią głębokość. Na wiosnę wyrównać powierzchnię pola wólką możliwie wcześniej, a następnie pole zabronować. Doprawić glebę tak, by wierzchnia warstwa była należycie rozdrobniona i spulchniona. Bezpośrednio przed siewem pole należy zwałować wale. Na polach mokrych glebę z wiosny „otwiera się” broną i tak pozostawia do czasu siewu.

3. Nawożenie przedsiewne i pogłównie

Dalszą czynnością przygotowania gleby pod zasiew jest nawożenie mineralne. Upraw plantacji nasiennej grzebienicy wymaga stosowania nawozów fosforowych, potasowych i azotowych w odpowiednich dawkach. W siewie czystym stosuje się następujące ilości składników w kg na 1 ha: na jesieni: fosforowe 60 P_2O_5 ; potasowe 80 K_2O , zaś wiosną jak najwcześniej azotowe 60 N. Zalecane jest stosowanie nawozów wieloskładnikowych np. Polifoska.

4. Wysiew nasion

Siew należy rozpocząć wiosną, gdy gleba dostatecznie się ogrzeje, aby kiełkowanie i wschody mogły nastąpić szybko, a więc w kwietniu lub na początku maja. Można siać również późnym latem (sierpień) po zbiorze rzepaku czy np. wczesnych ziemniaków.

Grzebienicę pospolitą z racji powolnego wzrostu po wysiewie, najlepiej wysiać w czystym siewie (bez roślin ochronnej), w rozstawie międzyrzędowej 20 cm. Optymalna ilość wysiewu nasion na

1 ha wynosi 20 kg. Generalnie należy unikać przy uprawie na nasiona siewu gęstego. Rośliny w gęstym zasiewie rozwijają się głównie wegetatywnie na niekorzyść nasion.

Siew rzędowy na dużej powierzchni wykonuje się siewnikiem. Używanie siewnika do siewu nasion bardzo drobnych jest w ogóle dość trudne, wymaga wprawy i ostrożności. Należy ustawić redlicę na odpowiednią głębokość, tak aby drobne nasiona były umieszczane na głębokości 0,5 do 1,0 cm. Następnie pole powinno być lekko przywałowane.

5. Pielęgnacja plantacji nasiennej

Grzebenica pospolita jest trawą niską (podszywkową), wolno rosnącą, więc wymaga szczególnej pielęgnacji. Główna uwaga przy pielęgnowaniu grzebenicy na nasiona winna być zwrócona na niszczeniu chwastów oraz zaskorupianiu się gleby – można pokruszyć ją lekko kolczatką. Zwłaszcza w pierwszym roku, należy koniecznie zasiew utrzymać w czystości. Niedostateczna dbałość w 1-szym roku mści się w latach następnych.

W celu ułatwienia pierwszej obróbki, dodaje się do nasion wolno wschodzących nieco gorczycy (2-liścienne) lub innej szybko kielkującej rośliny, która wyraźnie wyznacza rzędkę. Po ‘wyrzędowaniu’ roślin dla usunięcia roślin gorczycy należy je skosić nisko lub zastosować oprysk na chwasty 2-liścienne. Jeśli rozwój młodych roślinek grzebenicy jest powolny, należy zastosować pogłównie nawożenie azotowe w ilości 30-40 kg na 1 ha. W przypadku silnego zachwaszczenia plantacji roślinami dwuliściennymi, można zastosować preparaty chemiczne w dawkach: Chwastox Extra ok. 3 l/ha; Aminopielik 2 l/ha lub Basagran 3 l/ha.

Koszenie jesienno-odrostu najlepiej wykonać kosiarką listwową w połowie września, powyżej 7 cm. Mniej odpowiednie są kosiarki rotacyjne, które powodują uszkodzenia roślin i gorsze odrastanie po skoszeniu.

Fot. D. Martyniak

6. Zbiór plantacji nasiennej

Zbiór nasion traw jest o wiele trudniejszy w porównaniu z innymi roślinami rolniczymi. Największą trudność stanowi przy tym rozpoznanie właściwego terminu zbioru, czyli stanu

odpowiedniej dojrzałości. Nasiona przejrzałe mają dużą siłę kiełkowania, przy jednoczesnym dużym osypywaniu się i wiążących się z tym dużych stratach plonów.

Stan dojrzewania odpowiedni do zbioru poznać można po żółknięciu kłosek i możliwości wytarcia nasion. Nasiona grzebienicy dojrzewają w końcu lipca. Stosując dwufazowy zbiór na plantacjach, należy skosić rośliny kosiarką na pokos, a następnie po kilku dniach z pokosów można omłacać kombajnem.

7. Czyszczenie nasion i przechowywanie

Po wymłóceniu i należytych obeschnięciu nasion, należy przystąpić do ich czyszczenia i sortowania. Obie te czynności mające na celu oddzielenia obcych nasion traw, chwastów i plew są bardzo ważne i jednocześnie trudne w wykonaniu. Najczęściej sprowadza się to do użycia sit i młynków. Staranne wykonanie tych czynności ma wielkie znaczenie w handlu przy sprzedaży nasion.

Przy przechowywaniu nasion należy zwrócić uwagę na czynniki, wpływające na jakość nasion: nasiona odpowiedni suche, miejsce w którym nasiona się przechowuje wolne od wilgoci, temperatura powietrza w miejscu przechowywania jednakowa i niska, miejsce wolne od szkodników.

Oczyszczone nasiona należy przechowywać w przewiewnym miejscu, rozłożone w cienkie warstwy (10-15 cm), które stale się przeszufluje, aby uniknąć zaparzenia. Nasiona odpowiednio przechowywane winny zachować jak najdłuższą pełną siłę kiełkowania.

Opracowała

Dr inż. Danuta Martyniak